

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34406
Nom	Estructura i canvi social a Espanya
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	3	Primer quadrimestre
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA- Sociologia	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	3 - Estructura social i canvi social	Obligatòria
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	6 - Assignatures obligatòries de quart curs	Obligatòria
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	6 - Assignatures obligatòries de quart curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
TORRES PEREZ, FRANCISCO JOSE	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

Aquesta assignatura obligatòria de 6 crèdits impartida en el primer quadrimestre del tercer curs del grau de sociologia, forma part del mòdul de Teoria Sociològica, Estructura i Canvi Social.

L'assignatura es centra en els canvis socials en Espanya, entre 1970 i 2010, i els trets més generals de l'estructura espanyola actual. S'abordaran els processos d'estructuració i de canvi més rellevants de la Espanya contemporània, la seua comparança amb altres països de modernitat avançada i el contrast amb els conceptes, teories i tendències que se han vist en les assignatures d'Estructura i canvi i Estructura i canvi de les societats contemporànies, segon curs, i/o s'estan abordant en Teoria Sociològica Contemporània, ja en aquest tercer curs. Igualment, es considera que s'ha impartit Estructura Política en Espanya i la Comunitat Valenciana en segon curs de grau.

L'assignatura s'estructura en sis temes. El primer presenta un quadre de conjunt de les grans tendències de canvi de l'Espanya contemporània. La resta de temes es dediquen a presentar i aprofundir en les dimensions socials bàsiques: la població espanyola actual; l'estructura econòmica, el mercat de treball, el model productiu i la crisi; les classes socials; el benestar i la desigualtat, i un darrer tema dedicat a la política, molt centrat en els nous actors i la participació social, i la cultura i les pràctiques culturals.

Als diversos temes es destaquen, en particular, els processos socials emergents i els nous actors de la vida social (dones, noves classes mitjanes, moviments socials, immigrants). Per altra part, se combina l'anàlisi de la realitat espanyola amb la comparança amb altres societats, particularment les europees, per a captar el que hi ha de comú –les grans tendències globalitzadores– i el que es propi i específic del cas espanyol.

Aquests continguts fan que l'assignatura tinga un alt grau d'aplicabilitat en relació a les eixides professionals atesa la seua focalització sobre les dinàmiques de transformació i canvi de la societat espanyola actual.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a seguir amb èxit el procés d'aprenentatge que proposa aquesta assignatura és convenient que les i els estudiants coneguen els conceptes de les assignatures Estructura i canvi social, més centrada en estructura i classes socials, i Estructura i canvi social en les societats contemporànies, més centrada en el canvi, i impartides en segon curs de Grau. Igualment, és oportú que coneguen els continguts sobre l'estructura i el canvi social abordats en Teoria Sociològica i, més específicament sobre l'àmbit

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Elaborar informes i diagnòstics sobre problemàtiques socials.
- Treballar en equip amb una perspectiva multidisciplinar.
- Comunicar amb claredat de forma oral i escrita teories, problemàtiques i propostes de caràcter sociològic emprant les noves tecnologies de la informació i comunicació.
- Aplicar els principis del codi deontològic professional de la Sociologia i desenrotllar el compromís enfront dels problemes socials.
- Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat entre hòmens i dones, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, els valors democràtics i la sostenibilitat.
- Gestionar fonts documentals i estadístiques referides a la realitat social
- Aprendre de forma autònoma i desenrotllar la iniciativa en l'àmbit sociològic.
- Analitzar la societat contemporània, la seua estructura i la seua dinàmica a partir dels conceptes i teories sociològiques.
- Analitzar les relacions entre població, recursos i medi ambient i les condicions socials de la sostenibilitat.
- Desenvolupar i integrar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat social.
- Realitzar estudis comparatius de l'estructura social espanyola i valenciana.
- Analitzar les dades empíriques sobre l'estructura, el canvi i els problemes socials.
- Descriure i explicar les desigualtats socials a partir de les teories i els indicadors socials i detectar els processos emergents.

- Conèixer i utilitzar les fonts de dades secundàries útils per a la Sociologia.
- Relacionar i integrar informació sobre els fenòmens socials provinent de fonts primàries i/o secundàries.
- Analitzar els fenòmens socials adoptant una perspectiva multidisciplinària (sociològica, psicosocial, econòmica, política, històrica i antropològica) .
- Comprendre l'organització politicoeconòmica i l'evolució històrica de les societats contemporànies en l'àmbit global i local, i la seua relació amb les dinàmiques i els processos socials.
- Conèixer els instruments necessaris per a elaborar, executar i avaluar programes de polítiques públiques i projectes d'intervenció social.
- Conèixer les institucions de la societat del benestar que contribuïxen a salvaguardar els drets socials.
- Identificar i mesurar factors de vulnerabilitat social.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final del procés de treball i aprenentatge de l'assignatura Estructura i canvi social en Espanya, l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Identificar i definir les característiques de l'estructura social i les tendències de canvi més rellevants de la societat espanyola contemporània.
- Identificar, analitzar i comparar les grans tendències de canvi, comuns a les societats avançades europees, i la seva concreció específica en el cas espanyol.
- Analitzar, contrastar, comparar i definir fenòmens de canvi d'una realitat concreta, com l'espanyola actual, utilitzant dades empíriques i coneixement sociològic (marcs teòrics, metodologia, etc.).
- Establir, argumentar i integrar interdependències significatives entre el nivell teòric i empíric aplicat a la realitat concreta de la societat espanyola.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El canvi social d'Espanya. 1970-2010

Els canvis socials en els països centrals entre 1970-2010. La societat neoliberal, la globalització i el context europeu.

El tardofranquisme, 1970, i el legat de la dictadura. Una ràpida i desigual incorporació als països centrals.

Trets més generals de l'Espanya del segle XXI: entre les tendències més globals i les concrecions específiques.

2. Estructura demogràfica, família i immigració

Els trets distintius de la segona transició demogràfica en el cas espanyol. La població espanyola i el creixement natural.

Les dones i els canvis familiars en Espanya

Els immigrants, un nou sector de la població espanyola.

3. L'estructura econòmica i el mercat de treball

De la industrialització tardana a la societat neoliberal, globalitzada i de serveis (amb perfils molt diferenciats).

Dualització, temporalitat i flexibilitat. El model de desenvolupament espanyol.

Dones, immigrants i mercat de treball. Una reducció del biaix de gènere i la consolidació d'una estructura etno-fragmentada.

Crisi econòmica, impactes, polítiques aplicades i conseqüències socials. Un canvi de societat?

4. Les classes socials en Espanya.

Processos de canvi de l'estructura de classes espanyola. Les noves classes mitjanes i les treballadores i treballadors.

Implicacions sociopolítiques de la transformació de l'estructura de classes.

5. Benestar, desigualtat i pobresa en Espanya.

Un Estat de Benestar tardà i limitat, respecte als paràmetres europeus. Els trets del règim de benestar espanyol (semblants a altres societats d'Europa del Sud)

Desigualtat i pobresa. Els impactes amb la crisi.

6. La política i els nous actors. Les pràctiques culturals

Política i nous actors polítics no institucionals. Els moviments socials dels anys 80 a la primera dècada del segle XXI. Les pràctiques culturals. Secularització i modernitat. La secularització de la societat espanyola. 1975 - 2010.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El programa es desenvoluparà al llarg de diferents sessions teòriques i pràctiques, que combinaran les exposicions docents i el treball actiu de les i els estudiants.

Lliçó magistral participativa.

Estudi de casos.

Debats.

Treball cooperatiu.

Sessions de discussió i anàlisi grupal a partir de materials com pel·lícules, documentals, exposicions, conferències, etc.

Lectura, síntesi, anàlisi i crítica de textos.

Realització de treballs escrits, individuals o grupals.

Presentacions orals de treballs.

Assistència i participació activa en tallers, seminaris i conferències.

AVALUACIÓ

El resultat de l'avaluació procedirà tant de l'examen final com dels exercicis i activitats pràctiques que s'han de presentar. Es valorarà molt positivament la participació activa en classe i la discussió raonada sobre els continguts del programa al llarg del quadrimestre.

L'examen suposarà el 70% de la qualificació final i pretén valorar el nivell de sistematització dels coneixements, tenint en compte la capacitat d'anàlisi i interpretació al voltant dels continguts treballats en l'assignatura.

L'altre 30% de la nota correspondrà a les activitats formatives pràctiques que es realitzaran al llarg del quadrimestre.

Per tal d'aprovar l'assignatura s'ha d'obtenir, com a mínim, un 5. Per a fer la mitjana entre la nota de l'examen i la de les activitats pràctiques cal aconseguir un mínim de 4,5 a l'examen.

Els criteris generals per a l'avaluació de les activitats formatives i de l'examen seran: l'adequació dels exercicis, respostes, etc., als objectius i preguntes plantejades; el grau de desenvolupament de les competències relacionades amb els objectius de l'assignatura; la coherència i claredat en l'exposició; la profunditat analítica i l'originalitat en les reflexions crítiques exposades; i l'apropiada presentació formal.

Els i les estudiants que no obtinguen l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, podran presentar-se a la segona seguint també aquests criteris. Per a la segona convocatòria no caldrà repetir els treballs pràctics ja realitzats al llarg del quadrimestre.

Els i les estudiants que, com es contempla en l'actual Estatut dels i les estudiants, sol·liciten ser avaluats mitjançant un únic examen, aquest inclourà el conjunt del temari i les lectures i activitats pràctiques realitzades.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- González, Juan J. y Requena, Miguel (eds.) (2005), Tres décadas de cambio social en España. Madrid: Alianza Editorial.
- Torres Alberó, Cristóbal (coord.) (2015), España 2015. Situación social. Madrid: CIS.
- Torres, F. (2012): Procesos de estructuración y cambio en España contemporánea. 1970-2010. Proyecto docente. Facultat de Ciències Socials. Universitat de València.

Complementàries

- Antón, Antonio (2009), Reestructuración del Estado de Bienestar. Madrid: Editorial Talasa.
- Ariño, Antonio (2010), Prácticas culturales en España. Madrid: Ariel.
- AA.VV. (2014), VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Madrid: Fundación FOESSA.
- Bilbao, Andrés (1999), Modelo socioeconómico y organización de las relaciones laborales, Castillo, C.A.(coord), Economía, organización y trabajo. Un enfoque sociológico. Madrid: Ediciones Pirámide.

- Esping-Andersen, Gosta (2000b), Estado de bienestar y familia, en Muñoz Machado, S, García Delgado, JL y González Seara (coord.), Las estructuras de bienestar en Europa. Madrid: Fundación ONCE.
- García Delgado, JL y González Seara (coord.), Las estructuras de bienestar en Europa. Madrid: Fundación ONCE.
- Jaraiz, German (coord.) (2018), Bienestar social y políticas públicas. Retos para el futuro. Madrid: Los libros de la Catarata.
- Mingione, Enrico (1993), Las sociedades fragmentadas. Una sociología de la vida económica más allá del paradigma del mercado. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Montagut, Teresa (2000), El debate mujer sistema de bienestar, en Muñoz Machado, S, García Delgado, JL y González Seara (coord.), Las estructuras de bienestar en Europa. Madrid: Fundación ONCE
- Navarro, Vicenç, Torres, Juan y Garzón, Alberto (2011), Hay alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España. Madrid: Sequitur.
- Perelló, Fàtima (coord.) (2008) Genero y sociedad. Arxius de Ciències Socials 19.
[http://www.uv.es/~sociolog/arxius/arxius_19\(1\).html](http://www.uv.es/~sociolog/arxius/arxius_19(1).html)
- Requena, Francisco (2001), 1900-2000: Un siglo de cambios en la estratificación social española, en AA.VV, Estructura y cambio social. Madrid: CIS
- Sassen, Saskia (2007), Una sociología de la globalización. Buenos Aires: Katz editores.
- Tezanos, José Felix (2005), La sociedad dividida. Estructuras de clases y desigualdades en las sociedades tecnológicas. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Torres, Francisco (2011), La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso. Madrid: Talasa.
- Benedito, Jorge (coord.) (2017), Informe juventud en España 2016. Madrid: INJUVE.
- Martínez García, J. S. (2013): Estructura social y desigualdad en España. Madrid: Catarata.
- Navarro, Vicenç (2015), Ataque a la democracia y al bienestar. Crítica al pensamiento económico dominante. Barcelona: Anagrama.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern